

Arbeidsprogram for Norges Naturvernforbund for landsmøteperioden 2007–2009

Arbeidsprogrammet legger rammene for Norges Naturvernforbunds nasjonale politiske kampanjer og skisserer en strategi for å gjøre organisasjonsapparatet enda sterkere og mer slagkraftig. Naturvernforbundets nasjonale sekretariat skal sørge for at arbeidet som er beskrevet, gjennomføres innefor landsmøteperioden 2007–2009. Dette skal skje i tett samarbeid med utvalgene, fylkes-, lokal- og studentlag. Landsstyret og sentralstyret skal konkretisere og evaluere arbeidet underveis. Kampanjene og organisasjonsarbeidet skal legge til rette for aktivitet på alle nivåer i organisasjonen, men bare det nasjonale sekretariatet er bundet av programmet.

Bevisst langsiktig prioritering og planlagt spontanitet skal sikre Naturvernforbundet posisjonen som Norges viktigste miljøorganisasjon både nasjonalt og lokalt. De tre kampanjene innebærer store politisk og organisatoriske løfter for Norges Naturvernforbund og fordrer både nytenking og langsiktighet. Kampanjene dekker følgende temaer:

- Klimaendringer: Klimakutt
- Naturmangfold: Følg naturens spilleregler!
- Miljøgifter: Motgift

Arbeidsprogrammet 2007–2009 presenterer hva som skal gjøres for å gi organisasjonen stor samlet politiske slagkraft innenfor disse områdene. Kampanjearbeidet og det organisatoriske arbeidet skal være tett koblet til hverandre. Det vil være rom for nye ideer underveis så lenge arbeidet ikke avviker fra den overordnede strategien som er lagt i arbeidsprogrammet.

Arbeidsprogrammet skisserer *ikke* alt det nasjonale sekretariatet skal bedrive de kommende årene. Naturvernforbundets nasjonale sekretariat skal følge den politiske utviklingen også innenfor miljøpolitiske saker som faller utenfor kampanjene. Dette innebærer å gi innspill til pågående politiske prosesser, uttale seg til offentligheten om aktuelle saker og gi bistand til fylkes-, lokal- og studentlag som ber om det. Klima, naturmangfold og miljøgiftkampanjen skal likevel kontinuerlig prioriteres før annet miljøpolitisk arbeid.

De tre kampanjene skal bygge på grundig faglig arbeid, men budskapet skal formidles på en lettfattelig måte. Informasjon skal spres gjennom egne publikasjoner, Naturvernforbundets nettsider og aktiv bruk av media på både nasjonalt og lokalt nivå. Den overordnede strategien er å engasjere flere folk i lokalt miljøvernarbeid. Kulturelle arrangementer, sosiale aktiviteter, konkurranser og samarbeid med andre organisasjoner og andre positive virkemidler vil være sentrale. I tillegg skal politikere, forvaltning og bedrifter kontaktes direkte.

Et sterkt og stort organisasjonsapparat gir Naturvernforbundet gjennomslagskraft. Det organisatoriske arbeidet har som mål å øke antallet medlemmer til 25 000 ved utgangen av 2009. I tillegg skal fylkeslagene styrkes økonomisk, og det skal opprettes flere lokallag.

I det følgende vil de tre planlagte kampanjene beskrives og organisasjonsarbeidet skisseres.

Klimakutt

Klimaendringene er farlige, urettferdige og allerede i gang. Millioner av mennesker vil trues på livet, og økosystemer over hele verden vil komme ut av balanse om ikke politikken på globalt og nasjonalt nivå legges om. Norges Naturvernforbund krever at Stortinget setter langsiktige generasjonsmål for norsk klimapolitikk. Norske utslipp må kuttes med 80 prosent innen 2050 og 50 prosent innen 2020. Samtidig må myndighetene bidra til klimavennlig utvikling i fattige land.

Det norske folk ønsker å bidra til å løse klimaproblemet. Men de mangler kunnskap og ofte også praktiske muligheter til å kutte utslippene sine. Naturvernforbundet vil arbeide målrettet mot politikere, embetsverk og næringslivet for å gjøre det enklere og billigere å velge klimavennlige løsninger. Det må lages et bredt politisk klimaforlik på nasjonalt nivå som peker ut en langsiktig strategi for å nå de overordnede målene.

Naturvernforbundet vil spre informasjon om klimaproblemet, sette fokus på klima i pågående politiske prosesser og gi praktiske råd om hvordan klimagassutslipp kan kuttes. Politikere, næringslivsledere og embetsverk over hele landet skal presses til å vektlegge klima når de tar beslutninger. Samtidig skal det skapes et større nasjonalt press for å lage en helhetlig klimapolitikk.

Naturvernforbundet vil arbeide for å få gjennomført konkrete lokale tiltak som monner for å få kuttet utslipp av klimagasser. Fokuset vil spesielt rette seg mot konkrete lokale saker, som klimakonsekvenser av veibygging og oppfølging av de nye energireglene for bygg.

Klimakuttkampanjen har to overordnede mål:

- Få norske myndigheter til å vedta at norske klimagassutslipp skal reduseres med 50 prosent fra 1990-nivå innen 2020
- Få bedrifter, kommuner og fylkeskommuner til å sette i gang et langsiktig arbeid for å få ned utslippene

Naturvernforbundet vil arbeide for å få kommunene til å ta klimahensyn i areal- og transportplanarbeidet. Lokalt innebærer dette blant annet satsing på turløyper og gang- og sykkelveier, og å få utbyggere og byggeiere til å satse på lavenergihus. Samtidig vil vi hindre bygging av forurensende gasskraftverk og forbedre støtteordningene for både energisparing, og miljøvennlig fornybar energi. I tillegg bør det etableres differensierte strømpriser. Videre vil vi arbeide for å få klimahensyn inn i Nasjonal transportplan, blant annet gjennom satsing på kollektivtrafikk og å få godstransport over på tog. Dessuten vil vi få norske myndigheter til å fremme en ambisiøs internasjonal klimaavtale etter 2012. Mer konkret vil kampanjen innebære:

- Videreutvikling av Naturvernforbundets nettside www.klimakutt.no. Dette skal bli et sted der enkeltpersoner og bedrifter kan finne konkrete tiltak for å redusere sine klimagassutslipp, og der all informasjon om kampanjearbeidet samles
- Fortsatt salg av klimatiltak til enkeltpersoner og bedrifter gjennom www.klimakutt.no
- Lokale klimaforhandlinger der næringsliv, politikere og embetsverk deltar. Dette skal gjennomføres minst tre steder i landet
- Gjennomføring av nasjonale og lokale konkurranser der kommuner, hoteller og kjøpesentre utfordres til å redusere energiforbruket

- Samarbeid med utbyggere, boligbyggelag banker og kommuner for å få nye byggeprosjekter til å bli mest mulig energieffektive
- Arrangere en konkurranse mellom de ti største byområdene om klimakutt
- Å utfordre arrangementer, som for eksempel musikkfestivaler og idrettsarrangementer, til å forplikte seg til å kutte sine utslipp av klimagasser
- Utarbeiding og distribusjon av utadrettet informasjonsmaterieil
- Minst to nasjonale klimakuttseminarer for lokallag og fylkeslag
- Kampanjepakke som hjelper lokal- og fylkeslag å jobbe systematisk med klima

Utvalgene for klima og samferdsel vil være viktige ressursgrupper i forbindelse med utarbeiding og gjennomføring av klimakuttkampanjen.

Følg naturens spilleregler!

I dag utryddes dyr og planter tusen ganger raskere enn det som er naturlig. Dermed forsvinner livsviktige og uerstattelige verdier for alltid. I Norge er flere tusen arter truet. Det er bred politisk enighet i Norge om at denne utvikling må stanses. Derfor har Stortinget vedtatt at tapet av biologisk mangfold i Norge skal stanses innen 2010.

Skillet mellom sunn bruk av naturen og skadelig bruk av naturen bestemmes ikke av hva hver enkelt person, bedrift eller kommune foretar seg. Det er summen av alles bruk som til slutt kan bli så stor at naturen tar skade. Beslutninger må ta hensyn til hvordan økosystemene i naturen reagerer, og ikke isolert fokusere på hvordan enkelte dyr eller planter reagerer.

Mens dette arbeidsprogrammet skrives, er regjeringen i ferd med å lage en naturmangfoldlov. Naturvernforbundet vil arbeide for at denne blir et verktøy som hindrer naturmangfoldet i å bli utarmet. Dette forutsetter at loven blir sterk, at myndighetene setter av ressurser for å få gjennomført intensjonene i loven, og at alle forvaltningsnivåer forpliktet til å ha miljøkompetanse.

Det er nødvendig å spre kunnskap om naturmangfold og få til en holdningsendring både blant folk flest og politikere. Spesielt viktig er det at norske kommuner blir bedre til å ta naturhensyn i sin arealforvaltning. Naturvernforbundet vil drive med målrettet informasjonsarbeid og bidra til at de positive konsekvensene av å ta naturhensyn får oppmerksomhet i politiske beslutningsprosesser. Norge har et unikt mangfold av natur. Dette vil Naturvernforbundet arbeide for å synliggjøre. Lokale naturverdier kan være alt fra hav og strand til fjell og fjordlandsskap. Fylkes- og lokallagene skal selv velge hvilke naturområder og arter de vil fokusere gjennom kampanjen.

Kampanjen *Følg naturens spilleregler* har to overordnede mål:

- Få vedtatt en god naturmangfoldlov og gode forskrifter til denne
- Få kommunene til å bli bedre til å ivareta naturmangfoldet

Naturvernforbundet vil gjøre en innsats overfor regjeringen og Stortinget for å få en best mulig ny naturmangfoldlov og at den får best mulig oppfølging. Videre vil Naturvernforbundet arbeide for å få en restriktiv motorferdsellov og forbedre plan- og bygningsloven. Markaloven for Oslo-området må bli så bra som mulig, og det må utarbeides liknende lover for andre bynære naturområder. Det er også viktig at kommunene forpliktet til å ha miljøvernkompetanse. Videre vil vi arbeide for et

sikrere rovdyrvern, å utvide barskogsvernet til rundt fem prosent, opprette marine verneområder og en bærekraftig fiskeripolitikk. Samtidig skal organisasjonen bidra til å få gode lokale verneprosesser og kreve gode skjøtselsplaner for alle verneområder. Her må fokus settes på positive lokale effekter av vern, for eksempel muligheten for å økoturisme. Mer konkret vil kampanjen innebære:

- Å samle støtte fra andre organisasjoner og aktører for en god naturmangfoldlov og en god oppfølging av denne
- At fylkeslag i Norges Naturvernforbund velger ut symbolområder og symbolarter som det er viktig å ta vare på. Disse kan være over og under vann
- Koordinering av lobbykampanje for Naturmangfoldloven der alle fylkeslagene henvender seg til sitt fylkes stortingspolitikere. Dette skal skje i to omganger; en i forbindelse med utarbeiding av loven og en i forbindelse med utarbeiding av forskrifter til loven
- Arbeid for å styrke kartlegging av naturmangfoldet og styrking av Artsdatabanken
- Utarbeiding av en nettside der informasjonen om naturmangfoldloven, lokale naturområder og truede arter samles
- Press for å få kommuner til å bedre kartlegge naturmangfoldet sitt og å bruke denne informasjonen til å peke ut prioriterte områder og arter
- Å spre informasjon om naturmangfold i naturområder som brukes av mange, det være seg bynære marker og fjell, ved lokale vassdrag, eller i populære rekreasjon og -vintersportsområder
- Minst ett nasjonalt naturmangfoldseminar
- Utarbeiding og distribusjon av utadrettet informasjonsmateriell
- Kampanjepakke som hjelper lokal- og fylkeslag å jobbe systematisk med naturmangfold

Utvalgene for skog, vassdragsvern, rovdyr, fjellrev og motorferdsel vil være viktige ressursgrupper i forbindelse med utarbeiding og gjennomføring av kampanjen Følg naturens spilleregler.

Motgift

Miljøgifter er kjemikalier som ikke brytes ned i naturen, men som samles opp over tid. Mange av giftene er laget syntetisk og finnes dermed ikke naturlig. Bruk og utslipp av miljøgifter gir alvorlige konsekvenser. En del fugler, sjøpattedyr og mennesker har så mye miljøgifter i kroppen at det kan skade forplantningsevnen, føre til ulike typer sykdom og påvirke adferden. Internasjonale avtaler og norsk offisiell politikk setter i dag et generasjonsmål om at alle utslipp av slike stoffer skal stoppes helt innen 2020.

Norges Naturvernforbund kjemper for at verken dyr, planter eller mennesker skal utsettes for miljøgifter. Folk skal kunne høste mat i naturen uten å være redd for å få i seg giftstoffer som de ikke kan få ut av kroppen. Stortinget har vedtatt at miljøgifter skal byttes ut med mindre farlige stoffer der det er mulig, og regjeringen har varslet ulike tiltaksplaner for opprydding og utfasing. Motgiftkampanjen skal arbeide for at nasjonale og lokale politikere samt produsenter av varer som inneholder miljøgifter, setter i verk nødvendige tiltak.

Store mengder miljøgifter er opplagret i gamle forbruksvarer som blir til avfall. I tillegg er det sluppet ut store mengder miljøgifter i norske havner og fjorder. Her

haster det å komme i gang med opprydding. For at disse prosessene skal gå best mulig må folk få god informasjon på et tidlig tidspunkt i prosessene og det må velges en metode for opprydding som både er gjennomførbar og fjerner forurensingsproblemet. Selv om vi vet mye mer enn før om hvor farlige miljøgiftene er, så selges nye typer miljøgifter i en del vanlige forbruksvarer. Dette gjelder bromerte flammehemmere, fluorerte impregneringsmidler og flere klorforbindelser.

Motgiftkampanjen har to overordnede mål:

1. Stoppe salg av to konkrete produkter med miljøgifter, blant annet å sørge for at allværsjakker som inneholder miljøgifter, går ut av handel
2. Få i gang gode giftoppryddingsprosesser minst tre steder i Norge

Naturvernforbundet vil arbeide for å involvere mennesker som berøres av miljøgiftproblemene og av ulemper knyttet til opprydding på et tidlig stadium i de lokale diskusjonene. Naturvernforbundet vil videre kreve konkrete nasjonale tiltaksplaner som oppfølging av stortingsmeldingen om miljøgifter og økte bevilgninger til opprydding over statsbudsjettet. Mer konkret vil kampanjen innebære:

- Å lage et giftkart for Norge (på nett og i våre publikasjoner) som tydelig identifiserer og navngir giftkilder, forurensede områder og mulige forurensede områder, hvor det er greit og hvor det farlig å spise sjømat, og hvor det er fare for naturskader
- At www.naturvern.no/motgift.no oppdateres med ovennevnte kart, informasjon om giftopprydning og hva folk kan gjøre for å unngå forbruksprodukter med miljøgifter
- Å arbeide opp mot produsenter og distributører av allværsjakker som inneholder miljøgifter
- Å bistå til å opprette lokale allianser for giftopprydning
- Vid distribusjon både i interne og eksterne nettverk av allerede utarbeidet kampanjemateriell
- Å bidra til å gjennomføre minst ett lokalt seminar på de tre utvalgte stedene for giftopprydning
- At det utarbeides en kampanjepakke som hjelper fylkes- og lokallag å jobbe systematisk med miljøgifter

Miljøgiftutvalget vil være en viktig ressursgruppe i forbindelse med utarbeiding og gjennomføring av Motgiftkampanjen.

Enda sterkere og mer slagkraftig organisasjon

Norges Naturvernforbund er landets eneste landsdekkende natur- og miljøorganisasjon for voksne. Organisasjonens gjennomslagskraft er avhengig av aktivitetsnivået i fylkes-, lokal- og studentlagene samt i fagutvalgene. Disse utgjør landets viktigste arenaer for frivillig natur- og miljøvernarbeid. Sekretariatets viktigste oppgave er å legge til rette for godt og nyskapende miljøvernarbeid i andre deler av organisasjonen.

Disse hovedgrep skal tas for å styrke Naturvernforbundets organisasjonsapparat:

- Gi lokal- og fylkeslag tett oppfølging gjennom de tre kampanjene
- Bistå fylkeslagenes arbeid for å få finansiert lokalt natur- og miljøvernarbeid

- Sette i verk tiltak for å øke medlemstallet

De tre kampanjene har alle som mål å få i gang lokal aktivitet. Det skal produseres tre kampanjepakker til lokal- og fylkeslag. Disse skal blant annet inneholde, argumentasjonsprofil, informasjonshefte, eksempler på gode lokale leserbrev og løpesedler, oversikt over lokal og nasjonal saksbehandling og ideer til hvordan man kan vinne lokale saker innenfor temaområdet. De tre kampanjene skal utvikles i nært samarbeid med fylkes- og lokallagene.

Flere og sterkere fylkes-, lokal- og studentlag

Det er en hovedprioritet å sikre stabil drift av fylkeskontorene og øke aktiviteten i de nordnorske fylkene. Fylkssekretærstillinger er ofte avgjørende for å få god og stabil utvikling i fylkeslagene. Fylkesslagene skal styrkes gjennom Naturvernforbundets egne støtteordninger (aktivitetsstøtte og driftstilskudd) og ved å bistå fylkeslagene til å drive sitt eget inntektsarbeid.

Samtidig skal fylkeslagene få hjelp til å starte flere lokal- og studentlag. Arbeidet med å få satt i gang nye lag kan med fordel knyttes til konkret saksarbeid i de tre kampanjene. Sekretariatet skal sørge for at alle nystartede lokallag får tilgang til lokallagspermen. Det er et mål å sikre studentlag i de fem største universitetene/høyskolene (Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Ås) samt å starte ett nytt studentlag hvert år.

Flere medlemmer!

For å øke medlemstallet må vi hele tiden jobbe for å skaffe nye medlemmer samtidig som vi må beholde de medlemmene vi allerede har. Frem til utgangen av 2009 er det et mål å øke antallet medlemmer fra dagens 17 000 til 25 000. De viktigste tiltakene sentralledet skal gjennomføre for å styrke medlemstallet, er å:

- Spre vervemateriell til fylkes-, lokal og studentlag
- Fortsette å tilby gode vervepremier som gir incentiver både til venneverving og storverving
- Gjennomføre vervekonkurranser på person-, fylkes- og lokallagsnivå og legge til rette for fylkesvise konkurranser
- Gjennomføre målrettede vervekampanjer gjennom standsverving i samarbeid med lokallagene på ulike steder i landet
- Styrke nettsidene som vervekanal
- Gjennomføre vervekampanjer som retter seg mot ulike målgrupper som barnefamilier, kollektivreisende, naturinteresserte
- Gjennomføre tiltak for å sikre at dagens medlemmer fortsetter å være med
- Tilrettelegge for at medlemmer enklere kan inviteres til aktiviteter gjennom SMS og e-postvarsling
- Arbeide for å skaffe flere medlemsfordeler til Naturvernforbundets medlemmer

Sannsynligheten for at medlemmene forblir i organisasjonene, øker dersom vi lykkes i å formidle at Naturvernforbundet utgjør en forskjell. Dette gjør vi først og fremst gjennom bladene og nettsidene våre. I tillegg er det avgjørende at det settes i gang systematiske purringer av medlemmer som ikke har betalt. I løpet av perioden skal det i samarbeid med fylkeslagene utarbeides bedre rutiner for slik oppfølging.

Styrket informasjon og synlighet

Påvirkningsmakt er vårt viktigste våpen. Gjennom informasjons- og kommunikasjonsarbeidet endrer Naturvernforbundet holdninger. Målet er å få folk til

å oppfatte natur- og miljøverdier som viktig og å spre tro på at miljøproblemer kan løses. Naturvernforbundet skal være Norges mest synlige og relevante natur- og miljøorganisasjon. Dette skal vi oppnå ved å sette egne saker på mediens dagsorden, kommentere og debattere aktuell miljøpolitikk og arbeide for å få aktører som støtter våre standpunkter, til å engasjere seg i den offentlige debatten. Naturvernforbundet har en rekke egne informasjonskanaler samtidig som vi er avhengig av at mediene gjengir våre standpunkter. De senere årene har mediens interesse for miljør saker økt. Dette må brukes til å gjøre det lettere for lokalorganisasjonen å syns i mediebildet.

I perioden 2007–2009 skal Norges Naturvernforbunds sentrale sekretariat:

- Fortsette utviklingen av nettsidene som en brukervennlig, oppdatert og godt besøkt informasjonskilde. Det er et mål at treffene på nettsidene øker til 100 000 unike treff i måneden
- Fortsette å utgi Natur og Miljø og, om det er økonomisk forsvarlig, også Miljøjournalen.
- Utvikle nye elektroniske nyhets- og informasjonstilbud
- Utarbeide informasjonsmateriell og rapporter i tilknytning til kampanjene
- Aktivt spre materialet som er laget i forbindelse med kampanjene
- Tilby opplæring av fylkes- og lokallag i bruken av nettpubliseringsverktøyet med sikte på at stadig flere lag skal ha nettsider som regelmessig oppdateres
- Bistå i å legge ut fylkes- og lokalstoff på nettsidene
- Forbedre naturvernmailen, en informasjonskanal om hva som skjer i organisasjonen, og om mediaoppslag som angår oss
- Utvikle nye løsninger for god intern kommunikasjon
- Fremme miljør saker i kommune- og fylkestingsvalget 2007

Arrangementer

Gjennom nasjonale og lokale samlinger spres kunnskap om hvordan miljør saker kan vinnes. Samtidig inspireres deltagerne til å fortsette å legge ned verdifull frivillig innsats. Samlingene de neste årene skal dekke et bredt spekter av formål og retter seg mot ulike folk i organisasjonen.

I perioden 2007–2009 skal Norges Naturvernforbunds sentrale sekretariat:

- Arrangere fylkessekretærsamling hvert år
- Bistå med arrangering av regionsamlinger i alle landsdeler i løpet av perioden
- I samarbeid med fylkeslagene gjennomføre minst fem tillitsvalgtkurs
- Arrangere miljøfestival sommeren 2008
- Arrangere landsmøte 2009
- Arrangere fire nasjonale seminarer i forbindelse med de tre kampanjene
- Arrangere samlinger eller treningsleire for studenter i samarbeid med Natur og Ungdom

Både utvalg og lag står fritt til å lage flere arrangementer dersom man lykkes med å finansiere slike.

Samarbeid gjør sterk

Gjennom samarbeid med andre organisasjoner kan vi lære av andre og få større gjennomslagskraft. Derfor skal samarbeidet med andre organisasjoner og overbygninger opprettholdes og videreutvikles.

I perioden 2007–2009 skal Norges Naturvernforbunds sentrale sekretariat:

- Videreføre samarbeidet med Natur og Ungdom, Miljøagentene, Grønn Hverdag, Utviklingsfondet og Regnskogfondet i konkrete politiske saker
- Sørge for at allianser der vi deltar, forblir viktige fora for faglig og politisk samarbeid, sånn som Forum for natur og friluftsliv og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker
- Utvikle nye allianser for å øke vår gjennomslagskraft innenfor de tre kampanjene
- Utvikle flere samarbeidsavtaler med andre ikke offentlige organisasjoner i tillegg til samarbeidet vi i dag har med Fagforbundet
- Sørge for at Naturvernforbundet fortsetter å delta aktivt i vår internasjonale paraplyorganisasjon Friends of the Earth.
- Videreføre satsingen i internasjonal prosjektavdeling for å styrke miljøorganisasjonene i øst og sør med hovedvekt på miljøundervisning (SPARE) og enkle tiltak for energieffektivisering og småskalabruk av fornybare energikilder
- Videreutvikle det faglige og organisatoriske samarbeidet med våre nordiske søsterorganisasjoner, med hovedvekt på Sverige

Nasjonalt faglig og politisk arbeid i utvalgene

Norges Naturvernforbund er en organisasjon med stor aktivitet som dekker et bredt og omfattende spekter av saker. Kapasiteten i sekretariatet vil alltid være begrenset. Vår evne til utvikle en konstruktiv miljøpolitikk basert på solid faglig grunnlag er i stor grad avhengig av bidrag fra frivillige i organisasjonen. Utvalgene har her en viktig oppgave. Utvalgene er en viktig ressursgruppe og må derfor styrkes.

Sekretariatet skal sørge for å legge til rette for involvering av utvalgene i sitt faglige arbeid. Generalsekretæren skal oppnevne en koordinator for hvert av utvalgene. Utvalgene skal fortrinnsvis ta egne initiativ, men det er også sekretariatets oppgave å involvere utvalgene for eksempel i arbeidet med utforming av standpunkter, høringsuttalelser, deltagelse på arrangementer og ideer til nye saker og arbeidsmetoder.

Økonomi og administrasjon

En god økonomi forutsetter sterk og langsiktig økonomistyring både i det nasjonale sekretariatet og i andre deler av organisasjonen samt et jevnt inntektsarbeid. Naturvernforbundets strategi for å sikre oss en robust økonomi er tredelt:

- Arbeide målbevisst for å få kampanjearbeidet eksternt finansiert
- Styrke medlems- og markedsarbeidet og skolere fylkes- og lokallag i finansieringsarbeid
- Å få bedrifter til å gi direkte støtte til Naturvernforbundets arbeid

Det eksterne finansieringsarbeidet skal konsentreres om de tre kampanjene. Ekstern finansiering er en forutsetning for at arbeidet, slik det er beskrevet i arbeidsprogrammet, skal kunne gjennomføres som planlagt.

I perioden 2007–2009 skal Norges Naturvernforbunds sentrale sekretariat:

- Arbeide for å få etablert sponsoravtaler med bedrifter knyttet til ulike prosjekter, først og fremst de tre kampanjene
- Tilby fylkene økonomiskolering, blant annet gjennom fylkessekretærsamlingene
- Arbeide for å få etablert avtaler med bedrifter som får tilsendt Naturvernforbundets blader og kalender årlig (Miljøpartnere)

- Tilby miljøabonnement til bedrifter med venteværelser, offentlige kontorer og lignende som innebærer at de får tilsendt Naturvernforbundets publikasjoner årlig
- Sette i verk nye tiltak for å få flere eksisterende medlemmer til å gi bidrag utover kontingenten

Oppfølging av arbeidsprogrammet

Landsstyret og sentralstyret skal jevnlig behandle spesifisering og evaluering av arbeidsprogrammet i løpet av toårsperioden. De delene av sekretariatets arbeid som faller utenom kampanjene, skal også ha som delmål å bidra til å styrke organisasjonsutviklingen. De demokratiske organene skal jevnlig informeres om utviklingen innenfor disse arbeidsområdene.